

Duurzaamheid in Onderwijs & Onderzoek

Bij Van Hall Larenstein zeggen we dat duurzaamheid in onze haarvaten zit! Transitie en duurzaamheid zijn een centraal thema voor HVHL en als vanzelfsprekend in alle opleidingen een belangrijke leidraad. Veel medewerkers en studenten houden zich beroepsmatig, vanuit hun studie en/of privé, bezig met duurzaamheid in onder andere de subthema's klimaat, duurzame ketens, schoon water, biodiversiteit en duurzame leefomgeving. Deze thema's komen ook terug in het Instellingsplan 2022-2025 'Groeien als experts in transitie'. Dit zijn de grote opgaven voor de hogeschool in deze tijd: door onderwijs, onderzoek en samenwerking positief bijdragen aan de transitie waarmee de problemen kunnen worden verminderd of wellicht zelfs omgekeerd. Het thema duurzaamheid werkt op die wijze ook verbindend en inspirerend. Aanvullend hierop ligt de focus op het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en onderzoek. 'Echte' opdrachten komen binnen via de lectoraten en worden met hulp van docent-onderzoekers opgepakt binnen de verschillende opleidingen.

Transities

In ons instellingsplan staan de volgende transitie centraal:

1. Klimaatverandering vereist grote aanpassingen: een transitie naar adaptatie en mitigatie
2. Duurzame landbouw en voedsel: een transitie naar een duurzame keten
3. Goed leven met het water: een transitie naar duurzaam waterbeheer
4. Biodiversiteit en (dieren)welzijn in landelijke en stedelijke gebieden: transitie naar een duurzame leefomgeving.

De 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties zijn en blijven belangrijk in onze onderwijsprogramma's, ondersteuning en faciliteiten. In deze nieuwe fase van onze ontwikkeling als hogeschool komen de SDG's echter in een bredere context te staan. Er zijn immers omvangrijke en ingrijpende transities nodig om deze SDG's te bereiken. Vormgeven aan deze duurzame transities is de vergrotende trap van duurzaamheid. Zowel in ons onderzoek als in het onderwijs komen transities centraal te staan.

Transitiegericht onderwijs

Ons onderwijsconcept, ontwikkeld in 2014, heeft afgelopen jaren een kader geboden voor de uitvoering en organisatie van het onderwijs op onze hogeschool. Hierin zijn vijf punten kenmerkend voor alle opleidingen van HVHL:

- Echte wereld centraal
- Keuzevrijheid
- Diversiteit
- Up-to-date inzet van digitale middelen
- Toegepast onderzoek, internationalisering en duurzaamheid in de eindcompetenties.

Met een nieuw onderwijsconcept willen we als hogeschool een antwoord geven op de grote transities in onze samenleving. Zoals beschreven in ons instellingsplan hebben we in de jaren 2022 en 2023 gezamenlijk een integrale onderwijsvisie ontwikkeld waarin het realiseren van de transities centraal staat. Deze onderwijsvisie heeft onder andere de volgende aspecten:

- (1) Studeerbaarheid (met o.a. flexibiliteit, helderheid, persoonlijke leergangen, deeltijd)
- (2) Doceerbaarheid (met o.a. beperkt aantal toetsen, tijd voor verdieping)
- (3) Nieuwe vorm van eindwerken (minder thesis-rapporten) die direct relevant zijn voor de transities.
- (4) De kwaliteit van onze toetsing blijft hoog, terwijl het aantal toetsen is verminderd.
- (5) Een praktijklerlijn transitie-expert (met echte opdrachten van echte opdrachtgevers) is vanaf de propedeuse een vast onderdeel van elke opleiding. Elke student studeert dus af als transitie-expert in een kennisdomein. Over de eindtermen van deze leerlijn voeren we een hogeschoolbrede discussie.

Bij de ontwikkeling van het nieuwe onderwijsconcept zijn we met medewerkers en studenten in gesprek gegaan over wat werkelijk belangrijk is voor ons onderwijs de komende jaren en hoe we dit kunnen realiseren. Wij willen studenten leren om experts in transitie te kunnen zijn.

Keurmerk Duurzaam Hoger Onderwijs

Bij de opleidingen van Hogeschool Van Hall Larenstein bestaat er niet "een module over duurzaamheid" - duurzaamheid is in elke onderwijsmodule en in elke minor verweven. De curricula van het merendeel van onze opleidingen zijn ontwikkeld op basis van minimaal 3-sterren (AI)SHE beoordelingskader ((Auditing Instrument for) Sustainability in Higher Education). SHE is het keurmerk voor Duurzaam Hoger Onderwijs, ter beoordeling aan de adviesorganisatie Hobéon. Een aantal opleidingen wilden daarbij nog een stap verder gaan en hebben het 4-sterren ontwikkelingsniveau behaald, namelijk de opleidingen Kust- en Zeemanagement, Milieukunde, Bos- en Natuurbeheer en Ad Omgevingskunde. De opleidingen Dier- en Veehouderij, Ad Melkveehouderij

en master Duurzame Gebiedstransities hebben inmiddels het keurmerk Duurzaam Hoger Onderwijs volgens het NVAO-kader bijzonder kenmerk. Alle opleidingen zullen in hun volgende accreditatie de aanvraag voor het bijzondere kenmerk duurzaam hoger onderwijs meenemen.

Monitoring van duurzaamheid in onderwijs

Bij Hogeschool Van Hall Larenstein worden studenten continu nauw betrokken bij de implementatie en monitoring van duurzaamheid in het onderwijs en hebben ze een duidelijke stem in het geheel. Bij ons is dit op verschillende manieren georganiseerd. Ten eerste via de structurele zitting van studenten in de opleidingscommissies en medezeggenschapsraad. Ten tweede zijn via het terugkerende proces van onderwijsmodule-evaluaties zowel studenten als docenten nauw betrokken: de manier waarop duurzaamheid in de module ter sprake is gekomen maakt onderdeel uit van set verplichte vragen aan de student. Ten derde voegt de hogeschool extra thema-vragen m.b.t. duurzaamheid toe aan de jaarlijkse vragenlijst van de Nationale Studenten Enquête.

Niet alleen via deze evaluaties, maar juist ook d.m.v. paneldiscussies, nabespreking en communicatie/terugkoppeling van de verbeteracties wordt de betrokkenheid van studenten en docenten gewaarborgd. Dit vindt de hogeschool uitermate belangrijk en essentieel in haar kwaliteitszorg.

Transitiegericht onderzoek

Hogeschool Van Hall Larenstein is een kennisinstelling waar praktijkgericht onderzoek een prominente positie heeft. In 2021 is de verbinding tussen onderwijs en onderzoek nog beter neergezet. Met zo'n 20 lectoraten hebben wij focus en massa om vanuit verschillende disciplines de juiste kennis te leveren voor praktijkgerichte duurzame innovaties op het gebied van behoud en duurzaam gebruik van land en water, biodiversiteit, voedselzekerheid en de overgang naar een biobased en naar een circulaire economie.

Samen met partners uit het werkveld dragen lectoraten met onderzoek en kennisvalorisatie bij aan innovatieve en duurzame ontwikkelingen. De focus ligt hierbij op zes werkvelden: agro & voeding, dier, green business, klimaat & omgeving, laboratory sciences en water & natuur. Vanuit de verschillende lectoraten zijn deze thema's uitgewerkt in onderzoekslijnen. Daarvanuit leveren lectoren, onderzoekers, docenten en studenten in samenwerking met de praktijk innovatieve duurzame oplossingen voor vraagstukken uit het (internationale) bedrijfsleven en de maatschappij.

Verbinding onderwijs - onderzoek

Met het onderzoek wordt een omgeving gecreëerd waarin studenten zich kunnen ontwikkelen tot praktijkgerichte professionals. Ook worden de onderzoeksresultaten gebruikt in het onderwijs. De lectoraten geven onder andere kennis door via lunchlezingen, studentenprojecten, de vertaling van onderzoeksprojecten naar leerstof en Living Labs. Op die manier verwerven studenten competenties

die voldoen aan de eisen van het werkveld én draagt het onderzoek direct bij aan de missie van onze hogeschool: professionals opleiden die bijdragen aan een duurzame en betere wereld.

Ondersteuning en training van medewerkers

Ons instellingsplan en de daarin beschreven transitie zijn leidend voor onze strategische keuzes tot 2025, daarmee heeft dit ook geleid tot een nieuw professionaliseringsplan. Hierin staan een aantal doelen beschreven, waaronder dat we onszelf en anderen ontwikkelen tot transitie-experts of ondersteuners hiervan. Niet alleen op inhoud, maar ook op sociaal vlak en met persoonlijk maatwerk. We zetten een Leven Lang Leren centraal om transitie blijvend te kunnen aanjagen. Thema's uit de professionaliseringsplannen 2022-2025 zijn:

- Leiderschapsontwikkeling;
- Strategische competenties zoals verander- lerend vermogen;
- Aansluiting bij het normenkader van de organisatie (afpraak= afspraak, eigen regie en verantwoordelijkheid, kwaliteit);
- Deskundigheid; ontwikkeling en bijhouden vakkennis, docentkwaliteit, onderzoeksvaardigheden;
- Kwaliteit breed/ bewustzijn;
- Duurzame inzetbaarheid en vitaliteit;
- Inclusiviteit;
- Transitie expert; wat houdt dat in en hoe geven we dat vorm?

Onze strategie voor professionalisering van onze medewerkers is geïmplementeerd via de HVHL Academy. De HVHL Academy faciliteert de ontwikkeling van onze medewerkers door het gericht aanbieden van in-company opleidingen, trainingen en workshops die zijn afgeleid van de speerpunten van het professionaliseringsplan.